

УДК [001.8/.816/.817] + 001.92 + [371.315.5/.315.6/.335] +655.52

Ігор Козубцов,
доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут
<https://orcid.org/0000-0002-7309-4365>

Олександр Сасенко,
кандидат технічних наук, доцент
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут,
<https://orcid.org/0000-0001-7127-6686>

Сергій Ступеньков,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут,
<https://orcid.org/0000-0002-6420-6732>

Роман Скидан,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут,
<https://orcid.org/0000-0003-4907-1662>

РОЛЬ ІВАНА ЗЯЗЮНА, ЯК ФУНДАТОРА У СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПЕДАГОГІЧНУ МАЙСТЕРНІСТЬ

Будівництво Збройних Сил України та створення обороноздатності держави є актуальним науковим і практичним завданнями. Одночасно з цим існує потреба у формуванні кадрового потенціалу Збройних Сил України, яка не можлива без якісної підготовки військових фахівців. В роботі підтверджено, що з розпадом СРСР на території України на руїнах морально застарілої системи військової освіти розпочалось сучасне будівництво ідентичної та гуманістичної системи. І в першу чергу, потрібно було відновити якісну підготовку курсантів, слухачів вищих військових навчальних закладів. Якісна передача навчального матеріалу та життєвого бойового досвіду від викладача потребує набуття педагогічної майстерності. Мета статті полягає у відзначенні ролі фундатора І. Зязюна у становленні психології та педагогіки вищої військової школи України в контексті формування провідних військових викладачів педагогічної майстерності. За результатами дослідження встановлено міждисциплінарний зв'язок між трансляцією педагогічної майстерності Івана Зязюна в аспірантурі майбутнім викладачам вищих військових навчальних закладом. Наукова новизна роботи полягає у встановленні нових фактів з життя Івана Зязюна, а саме міждисциплінарний світогляд та професійна діяльність сприяли зародженню та формуванню педагогіки та психології вищої військової школи України через трансльовану ним зразково-показну педагогічну майстерність майбутнім військам викладачам вищих військових навчальних закладів. Практичне значення полягає у формуванні національної ідентичності педагогіки та психології вищої військової школи України нового етапу розвитку філософії освіти України.

Ключові слова: роль, фундатор, педагогічна майстерність, психологія та педагогіка вищої військової школи України.

Постановка проблеми і зв'язок її з важливими науковими завданнями. Важливою складовою вітчизняної системи освіти є військова, яка спрямована на кадрове забезпечення Збройних Сил (ЗС) України та має сприяти

відтворенню їх кадрового потенціалу, забезпечувати високу якість підготовки військових фахівців, безпосередньо впливати на зміцнення обороноздатності держави. Створення системи військової освіти та її пріоритетний розвиток у будівництві ЗС України стали актуальним науковим і практичним завданнями.

Після розпаду СРСР на території України залишилися елементи колишньої системи військової освіти з розгалуженою й розрізненою мережею військових навчальних закладів (ВВНЗ). Були відсутні державні стандарти військової освіти та органи управління. На всіх рівнях керівництва військовою освітою не було визначеності щодо формування навчальних планів і програм підготовки військових фахівців. Зміст військової освіти також потребував суттєвих змін і вдосконалення, оскільки у ВВНЗ переважали відомчі підходи до формування навчальних планів і програм. Навчальні дисципліни «Психологія та педагогіка вищої військової школи» «Педагогічна риторика», «Педагогічна майстерність» які формувалися на розробках А. Барабанщикова вже не відповідали вимогам новоствореним ЗС України, та національній ідентичності.

На передодні 85 - річчя з дня народження Івана Андрійовича Зязюна неможливо не відзначити його здобутків та вклад у розвиток сфери системи військової освіти. Закладена основою його педагогічна майстерність у викладачів ВВНЗ продовжувала незламно якісно підготовлювати офіцерів для потреб сектору безпеки та оборони України навіть в умовах повномасштабної військової агресії Російської Федерації проти України. Попри всіх складнощів, система військової освіти, не зламалася, а морально-психологічний стан викладачів, дозволила в найкоротший термін завершити курс дострокового навчання курсантів [1].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій за напрямком. Доктор філософських наук, професор, академік АПН України Іван Андрійович Зязюн був видатною постаттю, взірцем людяності, інтелігентності, наукової культури, академічної доброчесності. Вчений власним прикладом спрямовував науковців, викладачів, учителів до пошуку краси у житті, сприяв формуванню у них ціннісного ставлення до особистості, спрямовував на саморозвиток і самовдосконалення [2]. Для майбутніх поколінь у спадок автор залишив велику кількість наукових робіт. Найбільш повний бібліографічний покажчик наукових праць І. Зязюна відображено укладачами під керівництвом досвідченої і відданої бібліотечної справи – Л. Штома [3-5]. Безумовно це не весь перелік.

Вивченню його, як феномену, присвячено достатньо велика кількість наукових робіт дослідників. Наприклад, роль академіка І. Зязюна в розвитку педагогічної освіти в Україні було предметом вивчення в роботі [6]. Наукова спадщина І. Зязюна настільки велика, що для лише тезисного подання потрібно цілі спеціалізовані збірники науково-практичних конференцій [7].

Виділення аспектів, що недостатньо вивчені. Зважаючи на соціальну важливість результату, діяльності І. Зязюна, як фундатора системи вищої освіти України [2] та з аналізу його наукових публікацій [6-7], поза уваги дослідників залишився його вклад у становлення і розвиток системи військової освіти.

Мета статті полягає відзначити роль фундатора І. Зязюна в становленні психології та педагогіки вищої військової школи України в контексті формування у провідних військових викладачів педагогічної майстерності.

Результат дослідження. Створення системи військової освіти, так і педагогіки та психології вищої військової школи, відбувалося під протекцією першого Міністра народної освіти незалежної України (1990–1992 рр.) Івана Зязюна. Не можемо не погодитися з думкою І. Лікарчука, що система освіти в цілому і, зокрема, професійна, здобула гарного вченого [8, с. 448]. Цей період тісно пов'язаний зі створенням ЗС України і сформуванням нового ставлення педагогіки та психології вищої військової школи.

До цього часу вагомий і неоціненні наукові здобутки в розробці актуальних проблем психології вищої військової школи належали А. Барабаншикову. Однак із здобуттям України незалежності, система військової освіти затребувала більше творчо застосовувати кращі досягнення як вітчизняної, так і іноземної психологічної науки та відмову від застарілих методологічних і теоретичних положень, від сумнівних здобутків часів СРСР марксистко-ленінської філософії та у прагненні до інтеграції з провідними напрямками вітчизняної та світової психологічної науки.

Вагомий вклад у розбудову психології та педагогіки вищої військової школи в Україні належать вітчизняним вченим, педагогам і організаторам: І. Іщенко, М. Нещадим, В. Ягупов, В. Осьодло, О. Хміляр, О. Діденко та інших.

Системі військової освіти пощастило, оскільки становлення професійної педагогічної майстерності М. Нещадима, В. Ягупова та інших, відбувалося в аспірантурі Інституту педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України, саме директорства І. Зязюна в період з 1993 по 2014, який на своїй посаді для аспірантів проводив майстер класи з педагогічного майстерності. Слід відзначити, що саме з ініціативи ректора Педагогічного інституту імені В. Короленка, І. Зязюна й підтримки викладачів–ентузіастів в інституті, як окремий навчальний предмет, було вперше впроваджено науку про одухотворення навчального процесу – курс «Основи педагогічної майстерності». Добра аура педагогічної культури, створена викладацьким колективом, сприяла залученню майбутніх учителів до чарівного світу педагогічної мудрості, до оволодіння технікою мовлення, ознайомлення з педагогічними системами А. Макаренка і В. Сухомлинського, опанування культурою педагогічного спілкування, технікою ведення уроку й позакласних виховних заходів, основ пропагандистської майстерності. Найкращі практики педагогічного майстерності накопичені упродовж 15 років на посаді ректора набули подальшого впровадження у Інституті педагогіки і психології професійної освіти Академії педагогічних наук України.

В Інституті сформувались й зростали наукові педагогічні школи, що сприяло перетворенню установи на один із провідних центрів України з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Серед них наукова школа доктора філософських наук, професора Івана Андрійовича Зязюна з проблем педагогічної майстерності вчителя, в якій відбувалося безпосереднє становлення майбутнього начальника Головного управління військової освіти генерал-лейтенанта М.

Нещадима. Досвід управління Міністерством народної освіти незалежної України та педагогічна майстерність стали фундаментальною методологічною основою сучасної системи військової освіти, підтвердженням цьому дисертаційне дослідження М. Нещадима під науковим консультуванням І. Зязюна. Це одне з перших, яке виконано і подано до захисту у формі одноосібної монографії [9].

Не менш вагомою роллю І. Зязюна, і хоча опосередковано, відобразилася на творчій ниві нині професора кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки та спорту Національного університету оборони України, доктора педагогічних наук, професора В. Ягупова. Це п'ятий ВВНЗ в якому поширюється педагогічна майстерність сформована І. Зязюном для офіцерів оперативного, оперативно-стратегічного та стратегічного рівня управління військовими органами. А все розпочиналось з кафедри військово-гуманітарних дисциплін Київського військового інституту управління та зв'язку (1993-1998 рр.). Особисто автор статті, навчаючись курсантом Київського військового інституту управління та зв'язку відчув одухотворення навчального процесу від педагогічної майстерності, риторики з якою В. Ягупов надихав і доносив зміст навчальних дисциплін військово-гуманітарної кафедри. Вже тоді зародилася особиста і здавалась на той час нездійсненна мрія стати військовим педагогом, викладачем-дослідником [10]. Так сталося, що в подальшій науково-педагогічній діяльності, опанування педагогічної майстерності І. Зязюна здійснювалось набагато пізніше, вже через «проросле свого часу насіння» в особистості В. Ягупова, через науково-методичне консультування [11].

Відверта щирість поширення педагогічної майстерності І. Зязюна заповонила В. Ягупова, яка в подальшому через нього поширилась на колег-викладачів Київського військового інституту управління та зв'язку, згодом як начальник кафедри Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка, керівник Науково-методичного центру військової освіти Міністерства оборони України, заступник керівника з наукової роботи Воєнно-дипломатичної академії. За весь цей час бестселерами психології та педагогіки вищої військової школи став підручник «Військова дидактика» [12], а серед студентів та викладачів закладів вищої освіти найбільшої популярності набув підручник «Педагогіка» [13].

Слід відверто визнати, що в умовах сьогодення і зростаючих вимог, до як до закладів вищої освіти, так і до вищих військових навчальних закладів, ключовою діючою особою є і буде лишатися викладач з його персональними морально-діловими якостями та вперш за все педагогічною майстерністю. Ніхто окрім викладача не в змозі вирішити ключову проблему освітнього процесу з вибору педагогічних технологій навчання [14]. Навіть після того як її вирішено – це не гарантує досягнення мети навчання. Все одно реалізація педагогічної технології навчання неможлива викладачем без індивідуальної педагогічної майстерності. Через позитивний настрій відбувається передача людського досвіду, культур від старшого покоління до молодшого [1; 11].

Феноменом військового педагогічного процесу є чітко визначені форми та види навчальних занять. В умовах повномасштабної військової агресії РФ проти України потрібно продовжувати підготовку офіцерів для потреб сектору безпеки

та оборони України. Саме завдяки фундаторів педагогічної майстерності А. Макаренка, В. Сухомлинського, І. Зязюна та їх послідовників (М. Нещадима, В. Ягупова) вдалось зберегти якість підготовки офіцерів для потреб сектору безпеки та оборони України. Прикро, що до складу освітньої програми більшості вищих військовими навчальними закладами не входить, як окрема компонента, навчальна дисципліна «Педагогічна майстерність» [15]. На опанування курсантами теми «Педагогічна майстерність» у навчальній дисципліні Психолого-педагогічні основи освітньої та наукової діяльності» відведено одне заняття. Тож набуття практичних навичок, як правило, досягається на заняттях з «Педагогічної риторики».

Висновки з даного дослідження. Таким чином, лише завдяки проведеному історичному екскурсу вдалось знайти підтвердження гіпотези про важливу роль І. Зязюна, як фундатора-сіяча військової педагогічної майстерності вищої військової школи. І це не дивно, оскільки І. Зязюн, «народженому між двома війнами», долею визначено було пройти складний шлях від вихователя гірничо-промислового училища до ректора педагогічного інституту, міністра освіти, директора академічного науково-дослідного інституту, науковця-педагога світового рівня і відомого громадського діяча. Все це безсумнівну сприяло формуванню «Педагогіки добра», «Педагогічної майстерності» і добротворення, яке має лишитися на віка. В цьому і полягає феномен Івана Андрійовича Зязюна, як фундатора військової педагогічної майстерності сучасної психології та педагогіки вищої військової школи України.

Педагогічна майстерність так і надалі залишатиметься фундаментальною основою в реалізації військового педагогічного процесу. І хоча на перший план виходять ігрові методи навчання живе і надихаюче слово, жестикуляцію, міміку, погляд очей, зовнішність викладача нічим не замінити на найближчі довгі віка.

Вбачається за потребу організації цивільно-військового співробітництва між Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України та вищими військовими навчальними закладами для обміну педагогічної майстерності в умовах війни.

Найближчою перспективою подальшого дослідження. Представлене дослідження не вичерпує всіх аспектів. Теоретичні результати, що одержані в процесі наукового пошуку, становлять підґрунтя для подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козубцов І.М. Розвиток професійної майстерності викладача кафедри військово-гуманітарних дисциплін в умовах війни. *Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності*: збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (Тернопіль, 29-30 вересня 2022 р.). Тернопіль: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2022. С. 170–172.
2. Фундатор інституту: життєвий і творчий шлях Івана Андрійовича Зязюна. Гуманістична концепція Івана Зязюна. ІПОД імені Івана Зязюна НАПН України. <http://ipood.com.ua/fundator-institutu-40>.
3. Бібліографічний покажчик Іван Андрійович Зязюн : Педагог. Вчений. Філософ: біобібліограф. покажчик [упоряд. Л.Н. Штома; наук. ред. Н.Г. Ничкало]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. 3-є вид. перероб., допов. К.: Богданова А.М., 2013. 182 с.

4. Іван Андрійович Зязюн: педагог, вчений, філософ: біобібліограф. покажчик [упоряд. Л.Н. Штома; наук. ред. Н.Г. Ничкало]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 3 вид., перероб., допов. Київ, 2017. 174 с.
5. Іван Андрійович Зязюн: педагог, вчений, філософ: біобібліогр. покажчик [упоряд. Л.Н. Штома; наук. ред. Н.Г. Ничкало]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України, 4 вид., перероб., допов. К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. 229 с.
6. Нагрибельний Я. Роль академіка Івана Зязюна в розвитку педагогічної освіти в Україні. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: збірник наукових праць*. 2019. Вип. 1 (15). С. 89–98.
7. Наукова спадщина академіка Івана Зязюна у вимірах сучасності й майбутнього: збірник матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції. (Київ, 30-31 березня 2017 р.). Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. 339 с.
8. Лікарчук І.Л. Міністри освіти України: [Монографія]. в 2-х т. Т. 2. (1943-2007 рр.). К.: Видавець Ешке О. М. 2010. 592 с.
9. Нецадим М.І. Військова освіта України: історія, теорія, методологія, практика: монографія. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003. 852 с.
10. Kozubtsov I., Kozubtsova L. Do the researcher's dreams change with age? Materials International Scientific and Practical Conference "Modern psychology: challenges and perspectives". (Tashkent city, April 6, 2021). Tashkent city: Tashkent State Pedagogical University named after Nizami, 2021. Pp. 54–56.
11. Yagupov V., Kozubtsov I., Kozubtsova L. The role of the attitude of scientific supervisors to the educational function in the process of developing methodological culture among applicants for a degree. Materials of the XII International Scientific and Practical Conference "Innovations in Technology and Education" (Veliko Tarnovo, Bulgaria, March 28-29, 2019). Publishing House of the University of "Saints Cyril and Methodius", 2019. Part 4. Pp. 119–122.
12. Ягупов В.В. Військова дидактика: навчальний посібник. К.: Вид.-поліграф. центр «Київський університет», 2000. 400 с.
13. Ягупов В. В. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Либідь, 2002. 560 с.
14. Ліщина В., Козубцов І., Козубцова Л. Вибір педагогічних технологій навчання як ключова проблема викладач – суб'єкта освітнього процесу. Міжнародна науково-методична конференція «*Інноваційні технології у військовій освіті*», (Одеса, 25 червня 2021 р.). Військова академія. 2021. С. 225–226.
15. Основи педагогічної майстерності: навчальна програма / уклад.: І.А. Зязюн, І.В. Кривонос, Н.М. Тарасевич. К.: Богданова А.М., 2009. 48 с.

REFERENCES

1. Kozubtsov I.M. (2022). Rozvytok profesiinoi maisternosti vykladacha kafedry viiskovo-humanitarnykh dystsyplin v umovakh viiny [Development of professional skills of a teacher of the Department of military and humanitarian disciplines in the conditions of war]. *Rozvytok profesiinoi maisternosti pedahoha v umovakh novoi sotsiokulturnoi realnosti: zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Ternopil, 29-30 veresnia). Ternopil: Ternopilskiy oblasnyi komunalnyi instytut pisliadyplomnoi pedahohichnoi osvity, 170–172. (in Ukrainian).
2. Fundator instytutu: zhyttievyyi i tvorchyyi shliakh Ivana Andriiovycha Ziaziuna. Humanistychna kontseptsiia Ivana Ziaziuna [Founder of the institute: the life and creative path of Ivan Andreevich Zyazyun. Humanistic concept of Ivan Zyazyun]. IPOOD imeni Ivana Ziaziuna NAPN Ukrainy. <http://ipood.com.ua/fundator-institutu-40>. (in Ukrainian).
3. Bibliografichnyi pokazhchyk Ivan Andriiovych Ziaziun : Pedahoh. Vchenyi. Filosof (2013). [Bibliographic index Ivan Andreevich Zyazyun: teacher. A scientist. Philosopher] biobibliohraf. pokazhchyk [uporiad. L.N. Shtoma; nauk. red. N.H. Nychkalo]; In-t ped. osvity i osvity doruslykh NAPN Ukrainy. 3-ie vyd. pererob., dopov. K.: Bohdanova A.M., 182. (in Ukrainian).

4. Ivan Andriiovych Ziaziun: pedahoh, vchenyi, filosof (2017). [Ivan Andreevich Zyazyun: teacher, scientist, philosopher]: biobibliohr. pokazhchyk [uporiad. L.N. Shtoma; nauk. red. N.H. Nychkalo]; In-t ped. osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy, 3 vyd., pererob., dopov. Kyiv, 174. (in Ukrainian).
5. Ivan Andriiovych Ziaziun: pedahoh, vchenyi, filosof (2018). [Ivan Andreevich Zyazyun: teacher, scientist, philosopher]: biobibliohr. pokazhchyk [uporiad. L.N. Shtoma; nauk. red. N.H. Nychkalo]; In-t ped. osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy, 4 vyd., pererob., dopov. K.: Vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova, 229. (in Ukrainian).
6. Nahrybelnyi Ya. (2019). Rol akademika Ivana Ziaziuna v rozvytku pedahohichnoi osvity v Ukraini [The role of Academician Ivan Zyazyun in the development of pedagogical education in Ukraine]. Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy: zb. nauk. Pr, 1 (15), 89–98. (in Ukrainian).
7. Naukova spadshchyna akademika Ivana Ziaziuna u vymirakh suchasnosti y maibutnoho (2017). [Scientific heritage of Academician Ivan Zyazyun in the dimensions of modernity and the future]: zbirnyk materialiv I Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii. (Kyiv, 30-31 bereznia). Kyiv: Vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova, 339. (in Ukrainian).
8. Likarchuk I.L. (2010). Ministry osvity Ukrainy [Ministers of education of Ukraine]: [Monohrafiia]. v 2-kh t. T. 2. (1943-2007 pp.). K.: Vydavets Eshke O. M., 592. (in Ukrainian).
9. Neshchadym M.I. (2003). Viiskova osvita Ukrainy: istoriia, teoriia, metodolohiia, praktyka [Military education of Ukraine: history, theory, methodology, practice]: monohrafiia. K.: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr «Kyivskiy universytet», 852. (in Ukrainian).
10. Kozubtsov I., Kozubtsova L. (2021). Do the researcher's dreams change with age? Materials International Scientific and Practical Conference "Modern psychology: challenges and perspectives". (Tashkent city, April 6). Tashkent city: Tashkent State Pedagogical University named after Nizami, 54–56. (in English).
11. Yagupov V., Kozubtsov I., Kozubtsova L. (2019). The role of the attitude of scientific supervisors to the educational function in the process of developing methodological culture among applicants for a degree. Materials of the XII International Scientific and Practical Conference "Innovations in Technology and Education" (Veliko Tarnovo, Bulgaria, March 28-29, 2019). Publishing House of the University of "Saints Cyril and Methodius", 4, 119–122. (in English).
12. Yahupov V.V. (2000). Viiskova dydaktyka [Military didactics]: navchalnyi posibnyk. K.: Vyd.-polihraf. tsentr «Kyivskiy universytet», 400. (in Ukrainian).
13. Yahupov V.V. (2002). Pedahohika [Pedagogy]: navchalnyi posibnyk. K.: Lybid, 560. (in Ukrainian).
14. Lishchyna V., Kozubtsov I., Kozubtsova L. (2021). Vybir pedahohichnykh tekhnolohii navchannia yak kliuchova problema vykladach – sub'iekta osvitnoho protsesu [Choice of pedagogical training technologies as a key problem teacher – subject of the educational process]. Mizhnarodna naukovometodychna konferentsiia «Innovatsiini tekhnolohii u viiskovii osviti», (Odesa, 25 chervnia). Viiskova akademiia, 225–226. (in Ukrainian).
15. Osnovy pedahohichnoi maisternosti (2009). [Osnovy pedagogicheskogo skilstva] : navchalna prohrama / uklad.: I.A. Ziaziun, I.V. Kryvonos, N.M. Tarasevych. K.: Bohdanova A.M., 48. (in Ukrainian).

SUMMARY

Ihor Kozubtsov,
Doctor of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher
Military Institute of Telecommunications and
Informatization named after Heroes of Krut
Oleksandr Saienko,
Candidate of Technical Sciences,
Military Institute of Telecommunications and

Informatization named after Heroes of Krut
Serhii Stupenkov,
Military institute of Telecommunications and
Informatization named after Heroes of Krut
Roman Skydan,
Military institute of Telecommunications and
Informatization named after Heroes of Krut

THE ROLE OF IVAN ZYAZYUN AS THE FOUNDER IN THE FORMATION OF MODERN PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY OF THE HIGHER MILITARY SCHOOL OF UKRAINE THROUGH PEDAGOGICAL SKILLS

Introduction. *The formation of the Armed Forces of Ukraine and the creation of the state's defense capability are urgent scientific and practical tasks. At the same time, there is a need to form the personnel potential of the Armed Forces of Ukraine, which is impossible without high-quality training of military specialists. The paper confirms that with the collapse of the USSR on the territory of Ukraine, modern construction of an identical and humanistic system began on the ruins of an obsolete military education system. And first of all, it was necessary to restore high-quality training of cadets and students of higher military educational institutions. High-quality transfer of educational material and life combat experience from the teacher requires the acquisition of pedagogical skills.*

Purpose. *The purpose of the article is to note the role of the founder I. Zyazyun in the formation of psychology and pedagogy of the Higher Military School of Ukraine in the context of the formation of leading military teachers of pedagogical skills.*

Methods. *The main research tools: methods of theoretical historical analysis and generalization of scientific literature on the research topic; method of analytical and comparative analysis when evaluating the novelty of research results; generalization-for formulating conclusions and recommendations for further research.*

Results. *According to the results of the study, an interdisciplinary connection was established between the translation of Ivan Zyazyun's pedagogical skills in graduate school to future teachers of higher military educational institutions.*

Originality. *The scientific novelty of the work consists in establishing new facts from the life of Ivan Zyazyun, namely, the interdisciplinary worldview and professional activity contributed to the emergence and formation of pedagogy and psychology of the Higher Military School of Ukraine through the exemplary pedagogical skills broadcast by him to future troops to teachers of higher military educational institutions.*

Conclusion. *Practical significance lies in the formation of the national identity of pedagogy and psychology of the Higher Military School of Ukraine of a new stage in the development of the philosophy of education of Ukraine.*

Key words: *military education system, model, professional training, officer, security and defense sector, motivation.*